

Н. Г. Клименко,
к. держ. упр., доцент, докторант кафедри глобалістики,
євроінтеграції та управління національною безпекою,
Національна академія державного управління при Президентіві України

ДЕРЖАВНІ КОЛЕГІАЛЬНІ ОРГАНИ ЯК СУБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

N. Klimenko,
doctoral student of the Department of globalistics, European integration and national security administration National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, PhD (Public Administration), associate professor

STATE COLLEGIAL BODIES AS SUBJECTS OF STATE REGULATION OF ACTIVITIES OF NON-GOVERNMENTAL INSTITUTIONS IN THE FIELD OF NATIONAL SECURITY

У статті на підставі аналізу законодавчих та інших нормативно-правових актів України досліджено повноваження та функції державних колегіальних органів як суб'єктів державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки на прикладі ліцензування господарської діяльності та дозвільної системи у сфері господарської діяльності. Виявлено недоліки та неузгодженості, а також надано пропозиції щодо удосконалення організаційно-функціональної структури системи державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки на основі перерозподілу повноважень між органами формування державної політики (Кабінетом Міністрів України та відповідними міністерствами) та державними колегіальними органами (національними комісіями).

The article analyzes the powers and functions of state collegial bodies as subjects of state regulation of activities of non-governmental institutions in the field of national security on the example of licensing of economic activity and the permissive system in the field of economic activity on the basis of analysis of legislative and other normative legal acts of Ukraine. Its shortcomings and inconsistencies were identified, as well as proposals were made for improving the organizational and functional structure of the state regulation system of non-state institutions in the field of national security on the basis of redistribution of powers between the state policy-making bodies (the Cabinet of Ministers of Ukraine and relevant ministries) and state collegial bodies (national commissions).

Ключові слова: державні колегіальні органи, державне регулювання, ліцензування господарської діяльності, дозвільна система, недержавні інституції, національна безпека.

Key words: state collegial bodies, state regulation, licensing of economic activity, permit system, non-state institutions, national security.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Дієве державне регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки є однією з необхідних умов для формування громадського суспільства, забезпечення прав та свобод людини, прогресивного економічного, політичного, соціального і гуманітарного розвитку України та забезпечення національної безпеки.

Державні колегіальні органи займають окреме місце серед суб'єктів державного регулювання в системі органів державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки, адже саме

вони здійснюють державне регулювання діяльності недержавних інституцій у сферах, визначених законами України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ ТА ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Дослідженням окремих питань державного регулювання діяльності недержавних інституцій (ліцензування,

дозвільної системи) та взаємодії органів державної влади з неурядовими громадськими організаціями присвячені дослідження представників юридичних, економічних, політичних наук, державного управління, серед яких, зокрема, О. Кашперський, К. Павлюк, Н. Субанова, М. Шевченко, А. Туманова, О. Харитонов, Л. Шестака та інші.

Водночас аналіз праць вітчизняних науковців свідчить про те, що державні колегіальні органи як суб'єкт державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки дослідниками не розглядалися.

Виняткове значення державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки для забезпечення безпечного розвитку суспільства, суверенітету держави та захисту прав і свобод людини підтверджують актуальність обраної тематики.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є дослідження повноважень та функцій державних колегіальних органів як суб'єктів державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для провадження недержавними інституціями визначених законами України видів господарської діяльності або використання об'єктів, ресурсів, здійснення операцій передбачено обов'язковість отримання документа дозвільного характеру або ліцензії. Це стосується господарської діяльності або об'єкта, ресурсу чи здійснення операції, провадження якої або використання якого становить загрозу життю і здоров'ю людини, може призвести до порушення її прав та законних інтересів, завдання шкоди навколишньому природному середовищу, безпеці держави, передбачає використання обмежених ресурсів держави, які потребують захисту. У таких випадках з метою забезпечення національної безпеки, а також для узгодження державних, бізнесових та громадських інтересів державою запроваджується державне регулювання такої діяльності недержавних інституцій. Основними заходами зазначеного державного регулювання є дозвільна система та ліцензування господарської діяльності.

Так, Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності" [5] (далі — Закон про ліцензування) визначає ліцензування засобом державного регулювання провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до його вимог, спрямованим на забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ліцензування, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів.

Державна політика у сфері ліцензування ґрунтується, на низці принципів, серед яких, зокрема:

принцип єдиної державної системи ліцензування, що реалізується, зокрема, шляхом визначення Кабінетом Міністрів України органів ліцензування та видів господарської діяльності згідно із статтею 7 Закону про ліцензування, на які відповідний орган ліцензування видає ліцензії;

принцип пріоритетності захисту прав, законних інтересів, життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища, захисту обмежених ресурсів держави та забезпечення безпеки держави, що передбачає, зокрема, ліцензування виду господарської діяльності застосовується лише до такого виду, провадження якого ста-

новить загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання [5].

Відповідно до згаданих принципів переліком органів ліцензування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609 [3], з урахуванням останніх змін, внесених до статті 7 Закону про ліцензування [5], види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню та державні колегіальні органи, що здійснюють їх ліцензування, співвідносяться так:

надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) — Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі — Нацкомфінпослуг);

професійна діяльність на ринку цінних паперів — Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі — НКЦПФР);

діяльність у галузі телебачення і радіомовлення — Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (далі — Національна рада). При цьому слід зазначити, що відповідно до статті 2 Закону про ліцензування його дія не поширюється на порядок видачі, переоформлення та анулювання ліцензій на здійснення цього виду господарської діяльності;

діяльність у сфері електроенергетики; транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом; діяльність на ринку природного газу; централізоване водопостачання та водовідведення, крім централізованого водопостачання та водовідведення за нерегульованим тарифом; виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільними) тепловими мережами та постачання теплової енергії, крім виробництва, транспортування та постачання теплової енергії за нерегульованим тарифом; перероблення побутових відходів; захоронення побутових відходів — Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі — НКРЕКП);

діяльність у сфері телекомунікацій — Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі — НКРЗІ).

Крім того, відповідно до Закону України "Про телекомунікації", на НКРЗІ покладається видача документів дозвільного характеру у сфері телекомунікацій.

Повноваження органів ліцензування визначаються статтею 6 Закону про ліцензування. Види господарської діяльності, на здійснення яких державний колегіальний орган видає ліцензії, встановлюються цим Законом.

Отже, державними колегіальними органами, які здійснюють державне регулювання на ринках фінансових послуг, цінних паперів, фондовому ринку, природних монополій, телекомунікацій та телерадіомовлення є національні комісії, що здійснюють державне регулювання у визначених законами України сферах, та Національна рада.

З вищеперелічених органів лише Національна рада є конституційним, постійно діючим колегіальним органом, метою діяльності якого є нагляд за дотриманням законів України у сфері телерадіомовлення, а також здійснення регуляторних повноважень, передбачених Законом [10].

Вищезазначений Закон (статті 13—14) наділяє Національну раду наглядовими повноваженнями (нагляд за дотриманням телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги вимог законодавства у галузі телерадіомовлення; нагляд за дотриманням ліцензіатами ви-

мог законодавства України щодо реклами та спонсорства у сфері телерадіомовлення; нагляд за дотриманням ліцензіатами ліцензійних умов та умов ліцензій; нагляд за дотриманням ліцензіатами визначеного законодавством порядку мовлення під час проведення виборчих кампаній та референдумів) та регуляторними функціями (ліцензування телерадіомовлення; надання дозволів на тимчасове мовлення; ліцензування провайдерів програмної послуги). Крім того, вона здійснює державну реєстрацію телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги (стаття 19).

На відміну від вищезгаданої Національної ради, існування інших державних колегіальних органів, якими є національні комісії, Конституція України не передбачає.

Водночас Закон України "Про телекомунікації" [12] органом державного регулювання у сфері телекомунікацій визначає НКРЗІ, яка є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України, підзвітним Верховній Раді України. НКРЗІ здійснює ліцензування та реєстрацію у сфері надання телекомунікаційних послуг, а також встановлює правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій та ліцензійні умови.

Згідно з Положенням, затвердженим Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067/2011 [8], НКРЗІ є органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку. У визначеній сфері НКРЗІ здійснює повноваження органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю) і встановлює ліцензійні умови.

Закон України "Про телекомунікації" [12] передбачає, що НКРЗІ як дозвільний орган здійснює видачу дозволу на використання номерного ресурсу. Водночас варто зазначити, що ліцензування господарської діяльності у сфері телекомунікацій відповідно до пункту 2 статті 21 Закону про ліцензування втрачає чинність. Проте відповідні зміни до Закону України "Про телекомунікації" [12], Положення про НКРЗІ [8] та інших нормативно-правових актів, зокрема [3] досі не й внесені, що не сприяє спрощенню орієнтації у законодавстві. Безсистемність та неузгодженість викликає труднощі щодо знаходження чинних норм та їх використання недержавними інституціями, регулювання діяльності яких вони стосуються.

Ще одним державним колегіальним органом, що здійснює державне регулювання у визначеній законодавством сфері, є Нацкомфінпослуг, яка в межах своєї компетенції затверджує умови провадження діяльності з надання фінансових послуг, здійснення яких потребує відповідної ліцензії чи дозволу. Це передбачено Законом України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" [14] встановлює загальні правові засади у сфері надання фінансових послуг, здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг.

На підставі зазначеного закону указом Президента України від 23.11.2011 № 1070/2011 [9] затверджено Положення про Нацкомфінпослуг, яка здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг у межах, визначених законодавством, і є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України, підзвітним Верховній Раді України. Відповідно до Положення до основних завдань Нацкомфінпослуг, зокрема, належать:

формування та забезпечення реалізації політики державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг (крім ринку банківських послуг і ринків цінних паперів та похідних цінних паперів);

забезпечення розроблення та координації єдиної державної політики щодо функціонування накопичувальної системи пенсійного страхування;

здійснення в межах своїх повноважень державного регулювання та нагляду за наданням фінансових послуг і дотриманням законодавства у відповідній сфері.

Крім того, відповідно до Положення, Нацкомфінпослуг затверджує умови провадження діяльності з надання фінансових послуг, для якої необхідно отримання відповідної ліцензії чи дозволу, та порядок здійснення контролю за дотриманням зазначених умов.

НЦКПФР, відповідно до вимог Закону України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" [2], який визначає правові засади здійснення державного регулювання ринку цінних паперів та державного контролю за випуском і обігом цінних паперів та їх похідних в Україні, встановлює порядок та видає ліцензії на провадження діяльності на ринку цінних паперів, а також анулює зазначені ліцензії в разі порушення вимог законодавства про цінні папери.

На підставі зазначеного закону указом Президента України від 23.11.2011 № 1063/2011 [7] затверджено Положення про НЦКПФР, яка здійснює державне регулювання ринку цінних паперів, і є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України, підзвітним Верховній Раді України.

Відповідно до Положення до основних завдань НЦКПФР, зокрема, належать:

формування та забезпечення реалізації єдиної державної політики щодо розвитку і функціонування ринку цінних паперів та похідних (деривативів) в Україні, сприяння адаптації національного ринку цінних паперів до міжнародних стандартів;

координація діяльності державних органів з питань функціонування в Україні ринку цінних паперів та похідних (деривативів);

здійснення державного регулювання та контролю за емісією і обігом цінних паперів та похідних (деривативів) на території України.

НЦКПФР відповідно до покладених на неї завдань встановлює ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку.

На відміну від вищезазначених національних комісій, правовий статус НКРЕКП, її завдання, функції, повноваження та порядок їх здійснення визначає спеціальний Закон [6], відповідно до якого НКРЕКП є постійно діючим незалежним державним колегіальним органом, метою діяльності якого є державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

При цьому до функцій і повноважень НКРЕКП Законом [6], зокрема, віднесено:

розробку та затвердження ліцензійних умов провадження господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг;

порядків контролю за дотриманням вимог законодавства у відповідній сфері регулювання та ліцензійних умов; порядків (правил) організації обліку та звітності за видами ліцензованої діяльності;

здійснення ліцензування видів господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг, передбачених законом;

визначення умов, за яких суб'єкти природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг можуть провадити діяльність без ліцензії;

контроль додержання ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов про-

вадження господарської діяльності та вжиття заходів до запобігання порушенням ліцензійних умов;

розгляд справи про порушення ліцензійних умов і за результатами розгляду прийняття рішень про застосування санкцій, накладення адміністративних стягнень у випадках, передбачених законом.

Крім того, Законом України "Про теплопостачання" [13] до повноважень НКРЕКП віднесено затвердження у встановленому порядку ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, з транспортування і постачання теплової енергії та порядку контролю за їх додержанням.

Вищезазначене свідчить про те, що чинне законодавство наділяє державні колегіальні органи досить широким колом повноважень щодо ліцензування господарської діяльності, видачі документів дозвільного характеру, а також здійснення нагляду та контролю у сферах, що підлягають державному регулюванню.

Аналізуючи повноваження державних колегіальних органів, варто зазначити, що Законом про ліцензування (в редакції від 07.11.2015) було визначено, що формування та реалізацію державної політики у сфері ліцензування у встановленому цим Законом порядку Кабінет Міністрів України здійснює шляхом прийняття нормативно-правових актів у сфері ліцензування [5].

Водночас деякими спеціальними законами, зокрема [6], які були прийняті Верховною Радою України після прийняття Закону про ліцензування, встановлені норми щодо затвердження ліцензійних умов державними органами, які є регуляторами і на які покладається здійснення ліцензування, нагляду, контролю. Прикінцевими положеннями зазначеного Закону внесено відповідні зміни до Закону про ліцензування. А також зміни до абзацу другого частини п'ятої статті 2 Закону про ліцензування, за якими формування та реалізацію державної політики у сфері ліцензування у встановленому цим Законом порядку здійснюють Кабінет Міністрів України або інший орган державної влади у випадках, встановлених законом, — шляхом прийняття нормативно-правових актів у сфері ліцензування.

Таке формулювання надає можливість державним колегіальним органам формувати державну політику у певних сферах на рівні з Кабінетом Міністрів України, оскільки відповідно до статті 116 Конституції України, Кабінет Міністрів України, зокрема:

забезпечує здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Конституції і законів України, актів Президента України;

забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; політики у сферах праці, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування;

здійснює заходи щодо забезпечення національної безпеки України [2].

Частиною першою статті 19 Закону України "Про Кабінет Міністрів України" [4] встановлено, що діяльність Кабінету Міністрів України спрямовується, зокрема, на вирішення питань державного управління у сфері економіки та фінансів.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 20 Закону, основними повноваженнями Кабінету Міністрів України у сфері економіки та фінансів, зокрема, є забезпечення проведення державної економічної політики,

здійснення державного регулювання національної економіки, забезпечення здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

На нашу думку, надання іншим державним органам повноважень щодо формування державної політики у сфері ліцензування шляхом прийняття нормативно-правових актів у сфері ліцензування призведе до створення декількох центрів її формування, внаслідок чого в подальшому виникатимуть колізії у нормативно-правових актах, відбуватиметься дублювання функцій та повноважень тощо. Це особливо актуально в світлі того, що відповідно до частини третьої статті 5 Закону [6] рішення НКРЕКП не підлягають погодженню органами державної влади, крім випадків, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції. А згідно з частиною шостою статті 14 — її рішення не підлягають державній реєстрації Міністерством юстиції України.

Ми вважаємо, що в подальшому це може призвести до запровадження надмірного регулювання господарської діяльності, порушення встановленого Законом про ліцензування уніфікованого порядку ліцензування, нагляду і контролю у сфері ліцензування та відповідальності за порушення законодавства у цій сфері.

Крім того, це не відповідає Стратегії реформування державного управління України на 2016—2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 № 474-р [1], яка визначає процес формування державної політики та складові цього процесу важливими чинниками забезпечення якості та економічної ефективності державної політики, а пріоритетами формування державної політики — посилення спроможності Кабінету Міністрів України щодо стратегічного планування державної політики та удосконалення загальної якості формування державної політики та підготовки нормативно-правових актів.

До того ж, слід зазначити, що статтею 14 Закону України "Про природні монополії" [11] національним комісіям регулювання природних монополій надано право:

приймати в межах своєї компетенції у порядку, встановленому положеннями про комісії, рішення, що є обов'язковими для виконання суб'єктами природних монополій;

приймати рішення про накладання штрафів на суб'єктів природних монополій у випадках, передбачених цим Законом;

складати протоколи про порушення посадовими особами суб'єктів природних монополій законодавства про природні монополії відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення;

застосовувати у встановленому законом порядку відповідні санкції до суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на суміжних ринках, за порушення ними умов та правил здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умов);

приймати з питань, що належать до їх компетенції, нормативно-правові акти, контролювати їх виконання;

встановлювати для суб'єктів природних монополій у порядку, визначеному комісіями, вимоги щодо здійснення ними підприємницької діяльності, яка не належить до сфери природних монополій, у разі, якщо ця діяльність має вплив на ринок, що перебуває у стані природної монополії;

звертатися до суду з відповідними позовними заявами у разі порушення суб'єктами природних монополій та суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність на суміжних ринках, норм цього Закону.

Тобто зазначений закон також не надає національним комісіям права формування державної політики.

Крім того, ми також вважаємо, що закріплення за державними колегіальними органами (національними комісіями) повноважень щодо затвердження ліцензійних умов, контролю за їх дотриманням та надання адміністративних послуг у вигляді видачі ліцензій та документів дозвільного характеру несе в собі ризики зловживань та корупційного тиску на комерційні недержавні інституції з боку посадових осіб зазначених органів та перешкоджатиме демонополізації і дерегуляції економіки, захисту економічної конкуренції, формуванню сприятливого бізнес-клімату та умов для прискореного інноваційного розвитку.

Варто також звернути увагу на визначення статусу національних регулятивних органів у законодавстві ЄС. Так, частиною першою статті 23 Директиви 2003/54/ЄС [16] встановлено, що регулюючі органи є цілком незалежними від: інтересів електроенергетичної галузі; частиною першою статті 25 Директиви 2003/55/ЄС [17] — що регулюючі органи повинні бути повністю незалежними від інтересів газової галузі; частиною другою статті 3 Директиви 2002/21/ЄС [15] — що держави-члени гарантують незалежність національних регулятивних органів шляхом забезпечення, що вони юридично відмінні та функціонально незалежні від всіх організацій, які забезпечують електронні комунікаційні мережі, обладнання або послуги. До того ж, вони передбачають, що національні регулюючі органи беруть участь у виконанні політик у визначених сферах та у забезпеченні запровадження політик у межах своєї компетенції.

Зважаючи на викладене, на нашу думку, в Україні існує необхідність забезпечення єдності формування державної політики у сфері ліцензування господарської діяльності шляхом надання повноважень щодо затвердження ліцензійних умов з її провадження Кабінетові Міністрів України, закріпивши за державними колегіальними органами (національними комісіями), що є органам ліцензування, повноваження з видачі ліцензій та контролю за виконанням ліцензійних умов. Це убезпечить недержавні інституції від ризику зловживань з боку державних колегіальних органів, зокрема щодо необгрунтованої зміни умов діяльності, сприятиме створенню рівних умов та можливостей для недержавних інституцій, розвитку конкуренції та прозорості умов провадження їхньої діяльності, яка може становити загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, а отже, і національній безпеці.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Проведене дослідження свідчить про те, що державні колегіальні органи як органи ліцензування, дозвільні органи та органи державного регулювання у визначених законодавством сферах відіграють значну роль у державному регулюванні діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки, особливо щодо діяльності, що може становити загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу, безпеці держави. Водночас, беручи до уваги зобов'язання, які взяла на себе Україна в рамках Угоди про асоціацію з ЄС, на нашу думку, в ході реформування державних органів в Україні статус державних колегіальних органів як державних регуляторів необхідно закріпити конституційно, а завдання,

функції, повноваження та порядок їх здійснення визначити спеціальними законами.

Крім того, функції з формування державної політики у сфері ліцензування господарської діяльності і функції з контролю та надання адміністративних послуг доцільно розмежувати між державними органами з формування державної політики (Кабінетом Міністрів України, міністерствами) та державними колегіальними органами (державними регуляторами) на рівні законів. А також забезпечити своєчасне приведення нормативно-правових актів у відповідність до чинних редакцій законів України.

Зазначені заходи сприятимуть забезпеченню дієвого державного регулювання державними колегіальними органами (національними комісіями) діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки.

Подальші розвідки варто присвятити дослідженню комплексу критеріїв, які дозволятимуть обгрунтовано встановлювати належність діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки до такої, що підлягає державному регулюванню шляхом ліцензування або отримання документів дозвільного характеру.

Література:

1. Деякі питання реформування державного управління України [Електронний ресурс]: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>
2. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>
3. Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. № 609. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/609-2015-%D0%BF/paran9#n9>
4. Про Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
5. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
6. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг [Електронний ресурс]: Закон України від 22 вересня 2016 р. № 1540-VIII. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1540-19/>
7. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]: указ Президента України від 23 листопада 2011 р. № 1063/2011. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011>
8. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації [Електронний ресурс]: указ Президента України 23 листопада 2011 р. № 1067/2011. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011>
9. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: указ Президента України від 23 листопада 2011 р. № 1070/2011. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011>

10. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 23 вересня 1997 р. № 538/97-ВР. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/538/97-%D0%B2%D1%80>

11. Про природні монополії [Електронний ресурс]: Закон України від 20 квітня 2000 р. № 1682-III. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1682-14>

12. Про телекомунікації [Електронний ресурс]: Закон України від 18 листопада 2003 р. № 1280-IV. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>

13. Про тепlopостачання [Електронний ресурс]: Закон України від 2 червня 2005 р. № 2633-IV. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/2633-15>

14. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

15. Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive) [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32002L0021>

16. Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 96/92/EC [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003L0054>

17. Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 98/30/EC [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32003L0055>

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Some Issues of the Reform of the State Administration of Ukraine", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80> (Accessed 20 July 2018).

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Law of Ukraine "On State Regulation of the Securities Market in Ukraine", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80> (Accessed 20 July 2018).

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the list of licensing bodies and the recognition of invalidations of certain resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/609-2015-%D0%BF/paran9#n9> (Accessed 20 July 2018).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "About the Cabinet of Ministers of Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18> (Accessed 20 July 2018).

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On licensing of types of economic activity", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (Accessed 20 July 2018).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), The Law of Ukraine "About the National Commission, which carries out state regulation in the fields of energy and utilities", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1540-19/> (Accessed 20 July 2018).

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), Decree of the President of Ukraine "About the National Commission on Securities and Stock Market", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011> (Accessed 20 July 2018).

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), Decree of the President of Ukraine "About the National Commission, which carries out state regulation in the field of communication and informatization", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011> (Accessed 20 July 2018).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), Decree of the President of Ukraine "About the National Commission, which carries out the state regulation in the field of financial services markets", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011> (Accessed 20 July 2018).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "About the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/538/97-%D0%B2%D1%80> (Accessed 20 July 2018).

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2000), The Law of Ukraine "About natural monopolie", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1682-14> (Accessed 20 July 2018).

12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "About telecommunications", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (Accessed 20 July 2018).

13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine "About heat supply", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/2633-15> (Accessed 20 July 2018).

14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine "On Financial Services and State Regulation of Financial Services Markets", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (Accessed 20 July 2018).

15. EUR-Lex Access to European Union law (2002), Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32002L0021> (Accessed 20 July 2018).

16. EUR-Lex Access to European Union law (2003), Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 96/92/EC, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003L0054> (Accessed 20 July 2018).

17. EUR-Lex Access to European Union law (2003), Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 98/30/EC, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32003L0055> (Accessed 20 July 2018).

Стаття надійшла до редакції 27.07.2018 р.